

Korona-kriza – nesigurnost i teški uvjeti rada u sektoru njege i skrbi

IZVJEŠTAJ O REZULTATIMA UPITNIKA

o uvjetima rada u vrijeme epidemije korona-virusa za zaposlene u privatnim domovima za starije ili u uslugama pružanja njege u kući

O UPITNIKU

Udruga **Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju** (BRID) u suradnji s globalnom sindikalnom središnjicom UNI Global Union u sklopu **globalne inicijative za poboljšanje uvjeta rada zaposlenih u sektorima njege i skrbi** tijekom travnja 2020. provela je upitnik o uvjetima rada u vrijeme epidemije korona-virusa.

Prikupljeni podaci poslužit će nam za stjecanje boljeg uvida u stanje radnih uvjeta u sektorima njege i skrbi te za planiranje budućih aktivnosti.

Ovaj upitnik početni je korak u tom smjeru, a o narednim aktivnostima u sklopu inicijative obavještavat ćemo vas putem našeg internetskog portala [Radnička prava](#), društvenih mreža te izravno putem elektroničke pošte ili drugih komunikacijskih kanala – ako želite primiti informacije o našim aktivnostima molimo vas da upišete vaše podatke u kontakt [obrazac](#).

Ako želite znati više o inicijativi ili želite s nama podijeliti važne informacije vezane za vaše uvjete rada, javite nam se na e-mail adresu **kontakt@udrugabrid.hr** ili na broj **098 633 080**.

REZULTATI UPITNIKA

SUDIONICI/E

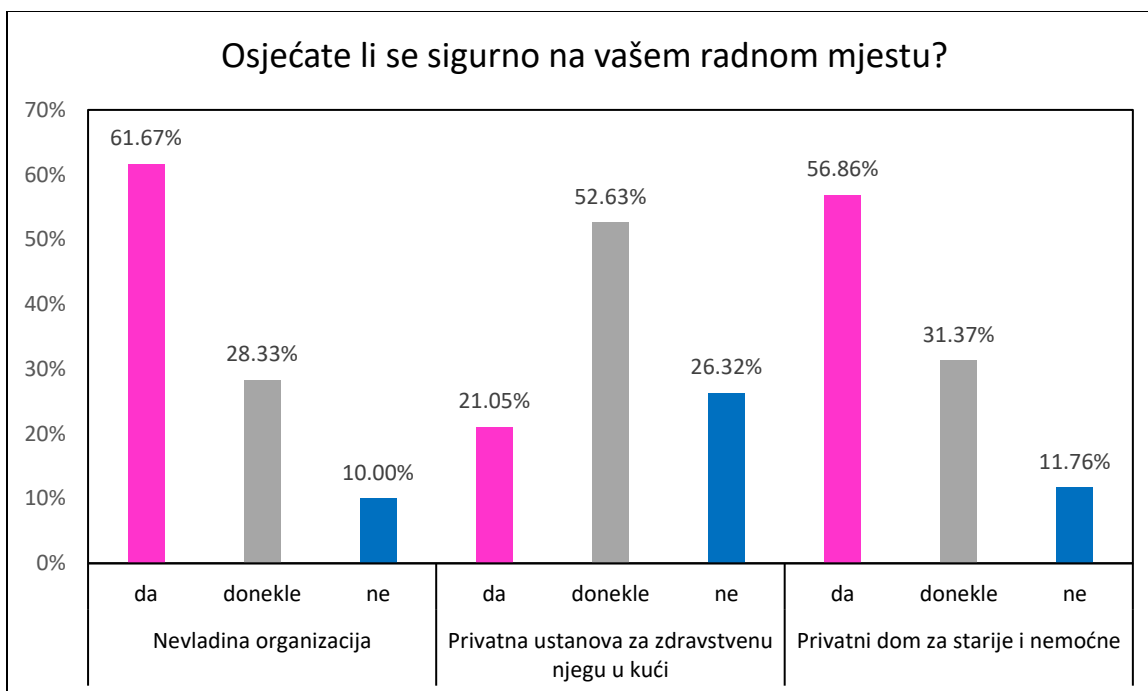
Upitnik o uvjetima rada ispunilo je **ukupno 219 radnika/ca** zaposlenih u privatnom sektoru njege i skrbi, od toga 102 zaposlenih u privatnim domovima za starije i nemoćne, 57 zaposlenih u privatnim ustanovama za zdravstvenu njegu u kući te 60 zaposlenih u nevladinim udrugama na poslovima pružanja njege u kući i pomoći korisnicima.

Prema radnim mjestima, najveći broj sudionika/ca upitnika su **medicinske sestre** ili **medicinski tehničari**, iduće skupine po brojnosti su **njegovatelj/ce** te **osobni asistenti/ce**, zatim **gerontodomaćini/ce** i **fizioterapeuti/kinje**, te manji broj zaposlenih u stručnim službama ili kao pomoćno-tehničko osoblje.

SIGURNOST NA RADNOM MJESTU

Smatram da bi trebalo uvesti obavezno testiranje za djelatnike koji rade u domovima zbog sigurnosti samih i njihovih obitelji, a ujedno i štićenika doma, te se osvrnuti na upute što smije zakonski poslodavac u privatnom sektoru ukidati djelatniku te koja su naša prava u ovakvim situacijama. (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

Sigurnost na radnom mjestu najvažniji je aspekt rada u uvjetima epidemije, a prikupljeni podaci pokazuju da iako se većina radnika/ca osjeća sigurno na svojem radnom mjestu **nezanemariv se broj radnika/ca osjeća nesigurno ili tek donekle sigurno**. Od toga valja izdvojiti **radnike/ce zaposlene u privatnim ustanovama za zdravstvenu njegu u kući**, od kojih se tek 21,05% osjeća sigurno, dok se većina osjeća donekle sigurno, a **26,32% radnika/ca uopće se ne osjeća sigurno** na svojem radnom mjestu.

ZAŠTITNA OPREMA I UVJETI RADA

Donacija od države zaštitnom opremom je nikakva ili zanemariva, nitko ništa ne zna kad ga pitaš, da se savjetuješ, šalju korisnike iz bolnice bez testiranja na covid-19, rad u turnusima nije human za djelatnike i kvalitetu rada. (med. sestra u privatnom domu za starije i nemoćne)

Na osjećaj (ne)sigurnosti na radnom mjestu u značajnoj mjeri utječe dostupnost zaštitne opreme, a podaci pokazuju da **više od trećine sudionika/ca upitnika nema dovoljno zaštitne opreme**, te i u ovom segmentu u podacima odskaču zaposleni u privatnim ustanovama za pružanje zdravstvene njege u kući, gdje **više od polovice sudionika/ca upitnika ističu kako nemaju dovoljno zaštitne opreme**.

Također, iako je većina sudionika/ca koji imaju dovoljno zaštitne opreme istaknula kako im je poslodavac osigurao zaštitnu opremu, **više od trećine sudionika/ca navelo je kako su zaštitnu opremu nabavili sami**, ili je poslodavac osigurao dio zaštitne opreme a dio su radnici/e nabavili sami. Ovaj podatak pokazuje da poslodavci nisu osigurali dovoljno zaštitne opreme ni na samom početku epidemije i za pretpostaviti je da će, ako ovakvo stanje potraje, problem biti sve izraženiji. Usto, gotovo **polovica sudionika/ca navelo je kako nisu educirani od strane stručne osobe o pravilnoj upotrebi zaštitne opreme**.

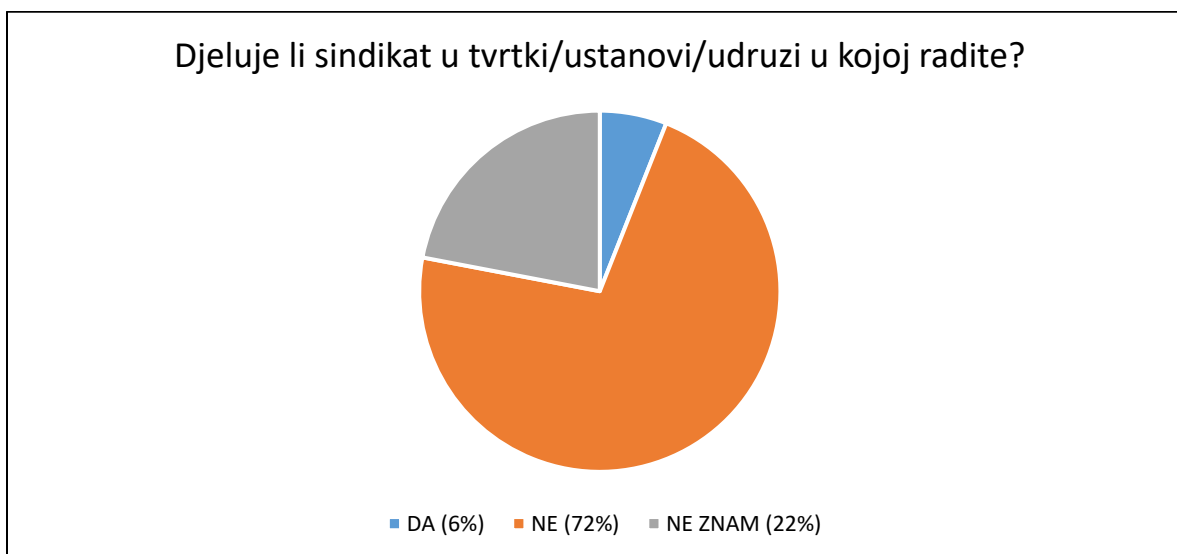
Većina sudionika/ca upitnika koji su istaknuli da se ne osjećaju potpuno sigurno na radnom mjestu navelo je kako bi njihovom osjećaju sigurnosti najviše pridonijelo **više zaštitne opreme, više edukacije i informiranja te veća razina sigurnosti zaposlenja**.

Više od polovice sudionika/ca upitnika istaknulo je kako im je zbog epidemije korona-virusa promijenjeno radno vrijeme te raspored korištenja godišnjeg odmora, dok je **11% sudionika/ca navelo kako im je smanjena plaća**.

SINDIKALNA PRISUTNOST

Nedovoljno smo informirani o cijeloj situaciji vezano uz covid-19, iz medija se mogu saznati informacije samo za radnike u bolnicama. Ne znamo koja su naša prava i da li nas poslodavac vuče za nos ili je to zaista tako (vezano uz radno vrijeme, godišnji odmor i plaćanje). (med. sestra u privatnom domu za starije i nemoćne)

Tek je **6% sudionika/ca upitnika navelo da kod poslodavca kod kojeg su zaposleni djeluje sindikat**, što potvrđuje pretpostavku o izrazito maloj sindikalnoj gustoći u sektorima brige za starije i nemoćne i njezi kod kuće, čime su **radnici i radnice u ovim sektorima izrazito nezaštićeni od loših uvjeta rada i kršenja njihovih radničkih prava.**

ZAKLJUČAK

Iako prikupljeni podaci pokazuju da se većina radnika i radnica u sektorima njege i skrbi osjeća sigurno na svojem radnom mjestu za vrijeme trajanja epidemije korona-virusa te iako ih je većina opskrbljena dovoljnom količinom zaštitne opreme, to ipak ne vrijedi za značajan broj radnika i radnica obuhvaćenih upitnikom, **što upućuje na velike propuste poslodavaca, kao i nadležnih javnih institucija, koji nisu osigurali sigurne radne uvjete za sve zaposlene.**

Radnici i radnice u privatnim domovima za starije i nemoćne, zaposleni u pružanju zdravstvene njege u kući, gerontodomaćini/ce i osobni asistenti/ce **pružaju važne usluge najugroženijim skupinama društva**, te su kao takvi, naročito u uvjetima ozbiljnih javno-zdravstvenih kriza, kao što je i ova trenutna uzrokovana širenjem korona-virusa, **ključni za funkcioniranje zdravstvenog sustava.**

Očuvanje zdravlja i osiguravanje sigurnih i održivih radnih uvjeta ovim skupinama radnika/ca trebali bi biti prioritet vlasti i javnih institucija, no podaci prikupljeni ovim i

sličnim upitnicima i anketama, kao i iskustva radnika i radnica te korisnika usluga pokazuju da to nije tako. Na isti zaključak upućuje i istraživanje koje je provela Hrvatska komora medicinskih sestara, dostupno [ovdje](#) – nedostatak zaštitne opreme, drastičan manjak osoblja i kršenje temeljnih radničkih prava problemi su s kojima se susreću radnici u ustanovama za njegu i skrb.

Naše istraživanje bilo je usmjereno na **zaposlene u privatnom sektoru** njege i skrbi, koji uključuje velik broj raznih oblika ustanova, različitih vrsta radnih mjesta i oblika zapošljavanja, a u kojem su, **zbog privatnog vlasništva i usmjerenosti na profit**, mehanizmi nadzora dodatno manjkavi, **radni uvjeti teži, kršenja radničkih prava učestalija a sigurnost zaposlenja niska**.

Dodatan problem, koji onemogućava da se radnici i radnice u ovom sektoru organiziraju i izbore za bolje radne uvjete i veća radnička prava, predstavlja **izuzetno niska sindikalna prisutnost**. Većina članova/ica sindikata koji okupljaju radnike iz sektora zdravstvene skrbi i njege zaposlena je u javnom sektoru, dok su **radnici i radnice koji rade u privatnom sektoru mahom neučlanjeni u sindikate**, što im **otežava da zaštite svoja radnička prava i poboljšaju uvjete svojeg rada**.

Udruga BRID, kao **udruga posvećena suradnji sa sindikatima i borbi za radnička prava**, upravo stoga sudjeluje u inicijativi za poboljšanjem radnih uvjeta radnika i radnica u sektorima njege i skrbi.

Osim prikupljenih podataka, zahtjevnost posla i teške radne uvjete najbolje prezentiraju **komentari koje su napisali radnice i radnici u sektoru njege i skrbi:**

Smatram da su privatni domovi zapostavljeni, isto tako smatram da je poslodavcima samo bitan novac. Premalo je stručnog kadra i velik broj korisnika na malo zaposlenika. Nažalost uz takve uvjete teško se može posvetiti više vremena korisnicima jer radimo ko na traci! (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

U privatnim domovima plaće su premale, godišnji 21 dan, mjesečna satnica po 230 sati, jedan dan slobodan ali dan prije radiš cijeli dan, plaća ista bez obzira na vikende, praznike. Sve je neusporedivo s pravima zaposlenika u državnim domovima. (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

Država je zakasnila s brigom za domove za starije. Počeli su se brinuti tek zadnji tjedan četvrtog mjeseca. Sami su se raspali i nisu znali uopće koji dio i kako bi trebali raditi! (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

Kućna njega je zadnja rupa na svirali, nitko ne zna tko smo, niti kakav je naš posao. Mislim da mi nikoga niti ne zanimamo, a radimo izuzetno težak posao, ulazimo u nepoznate kuće, prilagođavamo se pacijentima i njihovim obiteljima. Radimo terenski posao po svim vremenskim uvjetima. Često nas miješaju s patronažom, a mi smo ti koji kupamo pacijente, previjamo rane, razgibavamo pacijente, katateriziramo, vadimo krv, obavljamo njegu stome. Često smo i psiholozi, ne samo pacijentu, nego i obitelji, očekuje se od nas pospremanje nakon obavljenog posla, umjesto obitelji odlazak liječniku.... I tako, ovo nije kukanje, obožavam svoj posao, ne

znam ni jedan drugi posao osim ovoga radit, samo mi je žao da nas puno nitko ne doživljava, a isto smo medicinske sestre. (med. sestra u privatnoj ustanovi za zdrav. njegu u kući)

Zdravstvena njega u kući je jedna od najviše zanemarenih zdravstvenih djelatnosti u kojoj radi veliki dio medicinskog osoblja i prolazi bez kontrola. Također ne postoje niti službeni protokol rada za vrijeme ove pandemije za medicinsko osoblje koje ulaze u tuđe kuće i obavljaju zdravstvenu njegu u kući. (med. sestra u privatnoj ustanovi za zdrav. njegu u kući)

Šefica je dobila 142.000 kn potpore za poduzetnike u djelatnostima pogođenima koronavirusom za mjesec ožujak 2020. Za koga, ako je opseg posla i satnica ostala ista kao i prije korone!? (med. sestra u privatnoj ustanovi za zdrav. njegu u kući)

Na samom početku epidemije nismo imali nikakve zaštitne opreme (od maski dobili smo papirnate/prozirne maske), dobili smo obavijest da ne smijemo smanjivati njege pacijentima jer smo privatna ustanova i moramo "zaraditi plaću", te obavještavati redovito pacijente, citiram, "da nismo bolesni te ponuditi dolazak u kuću unatoč cijeloj situaciji" (te unatoč tome što nismo imali nikakve zaštitne opreme), te smo dobili obavijest da ćemo izrazito niske plaće dobiti (iako smo odrađivali isti broj sati kao i prije). (med. sestra u privatnoj ustanovi za zdrav. njegu u kući)

Prisilno iskorištena dva godišnja odmora! (osobni asistent/kinja u nevladinoj udruzi)

Bitno je to da nitko ne pita po koliko sati radimo tjedno? Ja osobno sam odradila tjedno 134 sata, to je mučenje. (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

Radno vrijeme i uvjeti za radnike nisu ljudski, radimo svaki drugi dan po 24 sata a nemamo uvjete za odmoriti ni ispružiti se na minutu. Kolegice su prisiljene dati otkaz jer je nemoguće izdržati taj tempo i pritisak šefova. Jedemo vani, nemamo di hranu spremiti koju donesemo sebi za gablec, nema WC papira za radnike, fizioterapeut radi svoj posao i posao njegovatelja, njegovatelj svoj posao i posao čistačice. I sama sam otkaz dala kao i puno žena prije mene, uvjeti su užasni, radnici izmoreni. Sumnjam da će se išta poduzeti i uspjeti ženama pomoć koje su ostale. (njegovateljica u privatnom domu za starije i nemoćne)

Financiranje udruga mora biti kontinuirano, a ne ovisiti o raspisanim natječajima. To je jedini ispravan način da korisnici imaju kvalitetnu i besplatnu skrb (za najpotrebitije). Skrb za starije mora biti kontinuirana, a ne tipa sad ćemo vas malo financirati, pa eto koji mjesec sreće za korisnike, pa opet nema, pa ima... Jer udruge su, za neke korisnike, jedina poveznica s vanjskim svijetom. (gerontodomaćica u nevladinoj udruzi)